

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן כה.

עין משפט גר מצוה

קעך א ב מיי פ"ט מהל' אכל הל' יא סמג עשין ב טושי"ע ד"ד ס"מ קט"ו ז

קעך ג מיי שם טושי"ע שם ספי"ג ז

קעך ד מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע י"ד

ס"י תא ספי"ד ו טושי"ע א"ח ס"י תתקמ ספי"ט טו

קעך ה ז מיי שם פ"ט הל' א ו פ"ח הל' ב טושי"ע י"ד ס"י פ"ט ז

קעך ו מיי שם פ"ט הלכה יא טושי"ע שם ספי"ה ז

קעך ז מיי שם הל' ב טושי"ע ז

קעך ח מיי שם הל' ב טושי"ע ז

קעך ט מיי שם הל' יג טושי"ע שם ספי"ו ז

קעך י מיי פ"ח שם הלכה ב טושי"ע ז

קעך י"א מיי שם פ"ט ס"י שג ספי"ז ז

קעך י"ב מיי פ"ח מהל' ספי"ח הלכה ו טושי"ע שם ס"י רפב ספי"ג ז

קעך י"ג מיי פ"ח מהל' אכל הל' ג טושי"ע שם ס"י שג ספי"ג ז

קעך י"ד מיי שם הלכה ז סמג עשין מד"ס ב טושי"ע שם ס"י שמה ספי"ח ז

קעך ט מיי שם פ"ט הלכה יב טושי"ע שם ס"י שג ספי"ג ז

וכף כדא אארעא ואנה עליה ספר תורה. ונראה דלפילו הספר תורה מונח בצבחה ממנו לא שרי מדלח אומצוה לספר תורה בצבחה ממנו וכן פירשתי בזמנחות צפרק הקומץ רבה (דף י"ב) ושם הארכתי:

ורבי חייה ריבין תורה וכו'. והקשה בתוספות הרב דמשמע צירושלמי^ט שרצ הונח מת קודם רבי חייה דלמר ליה לרבי חייה ארונו צא והכל משמע שרצי חייה מת קודם רצ הונח ונראה לי דרצ הונח אחר היה ואותו שצימי רבי חייה אין זה רצ הונח תלמודו דרצ ע"כ ומיהו קשה צירושלמי קאמר צעודל דהכל רצ הונח ריש גלותא ולפי הענין של הירושלמי היה משמע דזקפיה ר' חגא לארניה דרצ הונח כדי שלא יהא יושב אלל הדלקים והכי איתא צפי רצינו מנחל דרצ הונח ריש גלותא: **חכם ביון שהחזיר פניו.** פירושה חסם שמת כיון שהחזיר פניו אורו שקרע וגרסקין אפילו חסם שקרע על החסם כיון שהחזיר פניו שולל לאלתר דמשום כבודו של חסם הקורע המירו דגנאי הוא לנחת צנגד קרוע ולא נהיר: שפשו

גמ' לספר סורה. דתורה קרויה גר שנאמר (משלי ו) כי גר מלוה ותורה אור וגשמה נקראת גר דכתיב (ס כ) גר ח' אלהים נשמת אדם: **שמעתייה צפומין.** והוא כמאן דגמרינן מיניה: **מאי דהוה הוה.** והוא דלא קרעו בשעת מיתה מו לא קרעו: **למקרע לאלתר.** זלל הספד: **לואונו ס"ס אפורייה.** ולומר קיים זה מה שכתוב צוה: **לא הוה נפיק פוריא מנבא.** דזוטר הוה צבא: **מפוריא לפוריא.** לתמו צמטה אחריתא קטנה שחלף דרך הפתח: **אל עגלה חדשה.** אותה עגלה ששיגרוהו פלשמים צה וצאומה עגלה הציאו דוד מציט אבינדב לעיר דוד: **פרוס צבא.** שצרו הפתח והרמזיבוהו: **צבל גרמה לו.** שאין שכינה שורה צמוך לארץ: **טפה ליה אצוה.** רצ חסדא צסנדלח טטפה לו לרצ נחמן על סנדלו כאלס טעולה על רגל חצירו צחשאי כדי שלא ישמעו העומדים סביב מטמו דרצ הונח. ע"א הכוה צסנדלו: **לא טטרוד ענמא.** לא טטרוד צקושיות: **שהיה כנר.** כלומר היה שעתא הוה ולא יוטר. ויש אומרים שהיה כנר צארץ ישראל שטרמה עליו רוח הקודש: **כי אסקו להסס.** לארץ ישראל לקוצרו שלל הנקצר שם נקצר זלל חטאי^ט שנאמר העס היושצ צה נשוא עוני^ט כדליתא צמזכות (דף ק"ה). **לדלוי רישין.** דלדס חשוצ היה והוה לן צושט לדלוי רישין: **ואסי להכל.** דסצורין שהוה ח' שנוו. גופו קיימת יולחין: **לא סיימוה קויה.** דשלדו הוה קיימת: **רצ הונח ריבן סורה.** כדלמרי^ט פרק שני דיני גזירות (מטות דף ק"ו).

כי קיימי רצנן מנקמיה ומנפלי גלימיהו מכסי ליה ליומא צצבא: **רבי חייה ריבן סורה.** כדלמרינן צצבא מניעא (דף פה): **אנח עבדי ליה לתורה דלא טשתח מישראל: מאן מעייל ליה.** מי ילך להכניסו לקצורה אלל רבי חייה: **אישהפיכא ליה רצועה דספילין.** השחור צפניס דרצועה שחורה נראה צמוך הלכה למטה מסני: **אינעיס.** נצעת ונפחד: **זקפיה לארנוא.** דרצ הונח לקמיה עמודא דנורא דלא למיקיה: כ

(א) שנת קה: (מוספתא פ"צ), (ב) [משמע ליה להס'ס דמיי פ"ח אפ"י אפ"י כנר כ"כ חוק' שנת שם ד"ה דמיתא], (ג) [עני' ליתא], (ד) [מנחות ז: ע"ש], (ה) [ז"ל רב חסדא], (ו) [צ"ק ז: ב"ב כב:], (ז) [ז"ל ר"ח], (ח) [ז"ל ר"ח], (ט) [דכל הדר כ"א"י שרי בלא טון], (י) [שפיעה לג], (יא) [וגנין חף על המים מ"ל וספר אלממו ע"מ עין בילקוט חלק ב סוף רמז תתל"ג וע"י צפרשי" לא רבם כדליתא צמזכות והסוף ואין יבינה בלחן אלל לקצורה ע"ש], (כ) [עין שם צמוך ד"ה חסדא לישב], (מ) [סוף כלאים וצמזכות פ"צ].

הגהות הב"ח
(א) גמ' ומשמע ליה קמיה. י"ב פירוש הייתי משמע לפניו:

גליון הש"ס
גמ' מילתא דלרביה לא ס"ל אגן ניקום נעביר. עין צבא קמא דף ז ע"א מ"ה אלל שגטו:

מוסף רש"י
וכף כדא אארעא. כפה כד על חלק, ואורתיא ספר תורה עילוייה. והינה ס"ת ע"ו, לפי שהיה ס"ת מונח על רגליה ויהי רצוה לישב על המטע (מנחות כ"ב). טפה ליה אבוה בסנדליה. הכוה על סנדלו, ליה ענט צמנדלו (ב"ב ג' א): **הכסה על סנדלו צמקל דרך שחוק.** כסס שמכין למי אפילו שחוק (ל"ב כב).

רבינו חננאל

ואמר ר' ירמיה, ובלבד הראויין להתאבל. אוקימנא למתני, באדם שאינו חכם, ולא כשר, ולא היה עומד בשם בעת יציאת נשמה. אבל בחכם ובכשר חייב ליעולם אע"פ שלא היה שם. דתניא, חכם שמת הכל חייבין עליו בקרוביו. הכל חייבין הכל חולצין והכל מברין והכל עומדין ברחובה. ואי אדם כשר הוא אע"פ שאינו חכם חייב, דתניא, מפני מה בניו ובנותיו של אדם מתים כשהן קטנים, מפני שלא בכה והתאבל על אדם כשר, שכל הבוכה ומתאבל על אדם כשר, מוחלין לו על כל עונותיו. ואי עומד על המת בשעת יציאת נשמה חייב, דתניא, ר' שמעון בן אלעזר אומר קטנים, על אדם בשעת יציאת נשמה חייב לקרוע, למח זה דומה לספר תורה שנשרף, שחייב לקרוע. כי נח נפשיה דרב ספרא לא לא גמרינן מיניה, אמר להו אביי מי תניא חכם שמת, חכם שמת תניא, ועוד שמעתייה בפומן כי יומא כבי מדרשא, סבור מאי דהוה הוה, אמר להו אביי תניא חכם נבל זמן שעוסקין בהספד חייבין לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי תניא חכם כבודו כהספד. כי נח נפשיה דרב הונח סבור לאחוזי ספר תורה אפורייה, אמ' להו מילתא דבתייה לא סבירא ליה כו'. לא הוה נפיק פוריא לבבא, סבור לשלושה כו'. ואסיקנא, חכם כבודו להוציא דרך פתחים ולא דרך גנות. וכבודו במטה ואנח למטה, שאמר וירכיבו את ארון האלהים על (ה)עגלה חדשה, סתרו להו לבני

תורה אור השלם
1. ויחברו את ארון האלהים אל עגלה וישיבה וישארו מבית אבינבד אשר בנבעה וצאן ואחיו בני אבינבד והגבים את העגלה ויחברוהו שובל ב ו ג ויהי הנה דבר יי אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כפר ויהי עליו שם יי יחזקאל א ג

רבינו חננאל (המשך)
ואפקוה. מתח עליה הונח ספנדא, רואר היה רבינו שחשדה עליו שכינה אלא שכלל גרמה לו. והאי דכתיב, היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים על נהר כפר, מאי היה שכתב הוה. תניא ארון העובר ממקום למקום, עומדין עליו בשורה ואומרין עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים, אוקימנא בשלדו קיימת, אבל אין שלדו קיימת לא. ירושלמי בתחלת משקון תני ליקוטי עצבות אין עומריים. עילתן קנינים נהוי ולא ברכת אבליים ולא תנחומי אבליים, ואלו הן ברכת אבליים מה שאומרים בבית המנסת, אלו הן תנחומי אבליים מה שאומרים בשורה, אבל שאומרין עליתן דברי קולוסין, אמרי מנחיה גבי ר' חייה, שריבין תורה כמותו, אמרי מאן נייעיליה, אמר ר' חגא

ספרא לא קרעו רבנן עליה אמרי לא גמרינן מיניה אמר להו אביי מי תניא הרב שמת חכם שמת תניא ועוד כל יומא שמעתתיה בפומין בני מדרשא סבור מה דהוה הוה אמר להו אביי תניא חכם כל זמן שעוסקין בהספד חייבין לקרוע סבור למיקרע לאלתר אמר להו אביי תניא חכם כבודו בהספדו כי נח נפשיה דרב הונח אמר להו אביי תניא חכם כבודו להו רב חסדא מילתא דבחייה לא סבירא ליה השתא ליקום^א (ליה) ליעבד ליה דאמר רב תחילתא^ב אנא חזיתיה לרב הונח דבעי למיתב אפורי^ג והוה מנח ספר תורה עליה וכף כדא אארעא ואותיב ספר תורה עילוייה אלמא קסבר^ד אסור לישב על גבי מטה שספר תורה מונח עליה לא הוה נפיק פוריא מבבא סבור לשלשולי דרך גנין אמר להו רב חסדא הא גמירנא מיניה^ה חכם כבודו דרך פתח סבור לאשגויי מפוריא לפוריא אמר להו רב חסדא הכי גמירנא מיניה^ו חכם כבודו במטה ראשונה דאמר רב יהודה אמר רב מנין לחכם שכבודו במטה ראשונה שנאמר^ז וירכיבו את ארון האלהים אל עגלה חדשה פרום כבא ואפקוה פתח עליה רבי אבא ראו היה רבינו שתשרה עליו שכינה אלא שבבל גרמה ליה מתיב רב נחמן בר^ח חסדא ואמרי לה רב חנן בר חסדא^ט היה היה דבר ה' אל יחזקאל בן בוזי הכהן בארץ כשדים^י טפה ליה אבוה בסנדליה א"ל לאו אמינא לך לא תיטרוד עלמא מאי היה שהיה כנר כי אסקוה להתם אמרו ליה לר' אמי ולר' אסי רב הונח אתי אמרו כי היוינ התם לא הוה לן לדלויי רישין מיניה השתא אתינן הכא אתא בתרין אמרו^{יא} (ליה) ארונו בא ר' אמי ור' אסי נפוק ר' אילא ור' חנינא לא נפוק איכא דאמרי רבי אילא נפק ר' חנינא לא נפק דנפק מאי טעמיה דתניא ארון העובר ממקום למקום עומדים עליו בשורה ואומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים דלא נפק מאי טעמא דתניא ארון העובר ממקום למקום אין עומדין עליו בשורה ואין אומרים עליו ברכת אבליים ותנחומי אבליים כן קשיא כאן^{יב} ששלדו קיימת כאן בשאין שלדו קיימת הוה דלא נפק לא סיימוה קמיה אמרי היכא נינחיה רב הונח ריבין תורה בישראל ור' חייה ריבין תורה בישראל הוה מאן מעייל ליה אמר להו רב חגא אנא מעיילנא ליה דאוקמתיה לתלמודאי כי היוינ בר תמני סרי שנין ולא הוה לי קרי^{יג} ומשמע ליה קמיה וידעי בעובדיה דיומא חד אתהפיכא ליה רצועה דתפילין ויתיב עלה ארבעין תעניתא עייליה הוה גני יהודה מימיניה דאבוה וחוקיה משמאליה אמר ליה יהודה לחוקיה קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאים רב הונח כהדי דקאים קם בהדיה עמודא דנורא חזייה רב חגא איבעית זקפיה לארונה ונפק אתא והאי דלא איענש ענש משום דזקפיה לארונה דרב הונח כי נח נפשיה דרב חסדא סבור לאותובי ספר תורה אפורייה אמר להו ר' יצחק^{יד} מילתא דלרביה לא סבירא ליה אגן ניקום נעביד ליה סבור דלא למישלל קרעיהו אמר להו ר' יצחק בר אמי חכם ביון שהחזירו פניהם מאחורי המטה שולחין כי נח נפשי^{טו} דרבה רב הונח ורב המנונא אסקניהו להתם כ

אנא מעיילנא, דאוקמתיה לתלמודא כד הוינא בר תמני סרי, ולא חוי לי קרי, ומשמע לי קמיה, וידענא בעובדיה, יומא חד אתיפיכא רצועא דתפילה ויתיב כמתנעתא. עייליה גבי יהודה בריה מימיניה וחוקיה משמאליה, אמר ליה יהודה לחוקיה, קום מדוכתיך דלאו אורח ארעא דקאי רב הונח אבאי, כהדיה דקם, קם בהדיה עמודא דנורא, חזייה רב חגא, איבעית, זקף לארונה [ז]רב הונח ונפק, והא דלא איענש דבי דיש גלותא משום דזקף ארונה דרב הונח, כלומר זכותו מיניה עליהם דהוא מדבי ריש גלותא.